Carduelis

Revista clubului Darwin nr. 7 – 2006

ADAPTARI ULUITOARE

Adaptarea cea mai uimitoare a ciocanitorilor priveste fara indoiala ciocul acestor specii. Acesta este conic, ascutit , cu varful usor tesit (asemanator unei foarfeci de taiat crengi). Ciocanitoarea il introduce in fisura trunchiului apoi intoarce brusc capul , indepartand astfel scoarta sau aschiile. Tinand cont de puterea cu care aceasta loveste lemnul este de mirare ca nu are 'dureri de cap' ! De fapt capul pasarii este dotat cu o osatura speciala si o pernita cartilaginoasa supla , situata intre cioc si craniu , cu rol de amortizor.

Regimul alimentar al ciocanitorilor este foarte variat : graunte si seminte diverse , fructe , nuci , alune , insecte , larve , furnici , etc. Cu siguranta insectele si mai ales furnicile joaca un rol foarte important in alimentatia acestor specii , acestea fiind excelent echipate pentru cautarea si gasirea larvelor care traiesc sub coaja sau in lemn. Mai intai acestea sunt localizate dupa zgomotol pe care il fac ; ciocanitoarea face apoi un foraj pentru a ajunge la galeria acesteia ; isi strecoara limba foarte lunga cu varf in forma de harpon , pentru a 'agata' insecta pe care apoi o inghite. Limba foarte lunga si lipicioasa se retrage in timpul repausului intr-un tub care pleaca de la mandibula inferioara pe langa urechea interna rulandu-se deasupra craniului.

Alte adaptari uluitoare privesc specializarile la viata arboricola – structura picioarelor : degete de tip zigodactil(2 si 3 inainte , 1 si 4 inapoi), puii au dupa eclozare , la picioare calozitati care ii protejeaza de pardoseala dura a cuibului , penele aripilor si ale cozii sunt foarte rigide…

In timpul iernii ciocanitorile folosesc un dispozitiv special numit 'nicovala'. In despicatura unui trunchi sau furca a doua crengi ciocanitoarea intepeneste un con , nuci , ghinde , etc. pentru a le sparge sau a le decortica de seminte. La baza unei astfel de instalatii se aduna astfel gramezi impresionante de coji , resturi de conuri , etc. Ciocanitorile

folosesc de asemenea un interesant sistem de comunicare numit darabana. Prin acest telegraf al padurii perechile mentin contactul , stabilesc limitele teritoriului sau apara cuibul de eventuali dusmani.

Alte adaptari privesc fara indoiala modul de hranire, speciile nu intra astfel in concurenta :

- Specializarea ciocanitorilor la anumite specii de arbori, sau explorarea acelorasi esente in parti diferite ale copacului (baza, trunchi, coroana)
- Specializari in cadrul aceleiasi specii : masculul explorand partea superioara, iar femela partea inferioara a arborelui (asa numita repartitie a resurselor)
- Specializari in cadrul familiei de ciocanitori – repartitia resurselor in functie de adaptarile anatomice si conformatia fiecarei specii (mod de hranire) in functie de talie, marimea ciocului, adaptari la hrana terestra, preferinte alimentare.
- Specializari la resurse de hrana terestra : insecte, furnici.
- Oportunitatea acestor specii la un spectru alimentar mai larg : regim insectivor si/sau vegetarian.

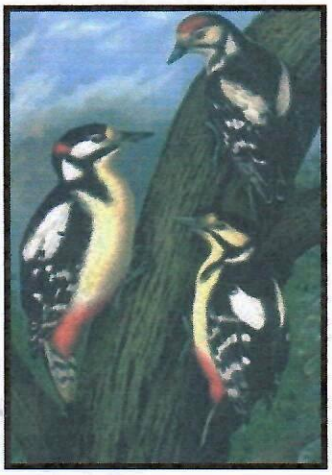
Deci nu e de mirare ca acest grup de pasari (ordinul Piciformes, Familia Picidae) cu adaptari anatomice surprinzatoare si oportunitati alimentare atat de diverse a supavietuit pana in epoca actuala.

Ciocanitoarea pestrita mare*(Dendrocopos major)*

- **Identificare** : Este cea mai comuna si mai raspandita specie ; penajul pestrit negru cu alb, penele subcaudale rosu-inchis, o pata rosie pe ceafa (la mascul) femela avand calota neagra. Juvenilii au la inceput caciulita rosie fiind adesea confundati cu ciocanitoarea de stejar (*D. medius*).
- **Adaptari** : Limba este subtire, lunga si lipicioasa, prevazuta cu numeroase corpuscule tactile, care sunt prevazute la varf cu carlige – aceasta poate fi proiectata mult in afara. Tarsul este scurt iar degetele sunt inarmate cu gheare mari si recurbate (2 inainte si 2 inapoi) care ii permit sa se catere cu usurinta in arbori folosind ca punct de sprijin penele foarte solide din coada.
- ♫♫♫ : Ca toate speciile din genul Dendrocopos canta si bate darabana inca din luna februarie (mai scurt si mai punctat decat ciocanitoarea pestrita mica).
- **Habitat** : specie sedentara care se intalneste peste tot unde exista arbori – deci in toata zona PNMR : paduri, livezi, palcuri, zavoaie, arinisuri. Densitatea acestei specii este destul de slaba intrucat este foarte agresiva si teritoriala vis-a-vis de semenii ei.
- **Comportament** : ca toate suratele ei este o excelenta cataratoare folosind pentru catarat gheare recurbate si penele rigide ale cozii. Zbor sinuos cu batai rare de aripi sau planat atunci cand distanta dintre arbori nu depaseste 25 de metri.
- **Cuibarire(nidificatie)** : primavara cei 2 parteneri sapa o galerie de 30 cm adancime intr-un arbore (foioase sau conifere) ; multe din cavitati sunt folosite de alte specii cavernicole in anii urmatori. **Ponta** : femela depune 4-6 oua (25 - 18 mm) care sunt clocite pe rand de ambii parinti timp

de 12-13 zile. Puii sunt hraniti la cuib 21-23 zile cu insecte diverse si larve dupa aceasta perioada devenind independenti.

- **Regim alimentar** : Aceasta specie are o hrana foarte diversa constituita din nevertebrate, seminte si fructe si chiar oua sau puii unor specii cavernicole (pitigoi).
- **Protectie** : specie relativ comuna care depinde de protectia livezilor si a crangurilor de foioase.

Nr.	Den. Latina	Denumire romana	Statut	Evaluare
1.	Dryocopus martius	Ciocănitoare neagra	S.	4
2.	Picus viridis	Ciocănitoare verde	S.	5
3.	Picus canus	Ciocănitoare sură	S.	3
4.	Dendrocopos major	Cioc. pestriță mare	S.	6
5.	Dendrocopos syriacus	Ciocănitoare de grădină	S.	4
6.	Dendrocopos medius	Ciocănitoare de stejar	S.	2
7.	Dendrocopos minor	Cioc. pestriță mică	S.	2
8.	Dendrocopos leucotos	Ciocănitoare cu spate alb	S.	3
9.	Picoides tridactylus	Ciocănitoare de munte	S.	2
10.	Jynx torquilla	Capîntortură	OV.	3

Ciocanitoare pestrita mica*(Dendrocopos minor)*

- **Identificare** : Specie de ciocanitoare pestrita care nu poate fi confundata : marimea unei vrabii, penaj alb cu negru – bare transversale pe aripi si pe spate – calota rosie este semnul distinctiv al masculului.

- Aceleasi adaptari anatomice ca si la ciocanitoarea pestrita mare.
- ♫♫♫ : Specie care canta ki-ki-ki-ki, o chemare sonora care seamana cu cel al rapitoarelor (Falco sp.)emisa de cele 2 sexe mai ales primavara ; prin darabana uniforma (1-2 secunde) isi marcheaza teritoriul si isi tradeaza prezenta din martie pana la sfarsitul lui mai.
- **Habitat** : Ciocanitoare pestrita mica frecventeaza crangurile de foioase, zavoaiele, lizierele, arinisurile, livezile si parcurile unde gaseste lemn de esenta moale (plop, salcie, arin) evitand padurile de conifere.
- **Comportament** : Ca si celelalte specii face mici salturi pe scoarta arborilor cu ajutorul ghearelor si penelor rigide din coada. Exploreaza mai ales parte superioara a coroanei, crengile si ramurile subtiri.
- **Nidificatie** : Cu un cioc atat de mic, este normal ca barbatusul sa-si foreze locuinta intr-un arbore putred si sfaramicios, unde sunt depuse de consoarta lui 5-6 oua in luna martie. Specia se poate intalni mai frecvent inafara perioadei de reproducere, teritoriul ei hivernal fiind mult mai intins. Zbor ondulatoriu caracteristic tuturor speciilor.
- **Regim alimentar** : Specia exploreaza varful arborilor pana la cele mai subtiri ramificatii si din aceasta cauza nu intra in concurenta cu alte specii de ciocanitori. Fiind insectivora cu preferinte pentru insecte si larve xilofage.

Nr.	Den. Latina	Denumire romana	Statut	Evaluare
1.	Dryocopus martius	Ciocănitoare neagra	S.	4
2.	Picus viridis	Ciocănitoare verde	S.	5
3.	Picus canus	Ciocănitoare sură	S.	3
4.	Dendrocopos major	Cioc. pestriță mare	S.	6
5.	Dendrocopos syriacus	Ciocănitoare de grădină	S.	4
6.	Dendrocopos medius	Ciocănitoare de stejar	S.	2
7.	Dendrocopos minor	Cioc. pestriță mică	S.	2
8.	Dendrocopos leucotos	Ciocănitoare cu spate alb	S.	3
9.	Picoides tridactylus	Ciocănitoare de munte	S.	2
10.	Jynx torquilla	Capîntortură	OV.	3

Nr.	Den. Latina	Denumire romana	Statut	Evaluare
1.	Dryocopus martius	Ciocănitoare neagra	S.	4
2.	Picus viridis	Ciocănitoare verde	S.	5
3.	Picus canus	Ciocănitoare sură	S.	3
4.	Dendrocopos major	Cioc. pestriță mare	S.	6
5.	Dendrocopos syriacus	Ciocănitoare de grădină	S.	4
6.	Dendrocopos medius	Ciocănitoare de stejar	S.	2
7.	Dendrocopos minor	Cioc. pestriță mică	S.	2
8.	Dendrocopos leucotos	Ciocănitoare cu spate alb	S.	3
9.	Picoides tridactylus	Ciocănitoare de munte	S.	2
10.	Jynx torquilla	Capîntortură	OV.	3

Nr.	Den. Latina	Denumire romana	Statut	Evaluare
1.	Dryocopus martius	Ciocănitoare neagra	S.	4
2.	Picus viridis	Ciocănitoare verde	S.	5
3.	Picus canus	Ciocănitoare sură	S.	3
4.	Dendrocopos major	Cioc. pestriță mare	S.	6
5.	Dendrocopos syriacus	Ciocănitoare de grădină	S.	4
6.	Dendrocopos medius	Ciocănitoare de stejar	S.	2
7.	Dendrocopos minor	Cioc. pestriță mică	S.	2
8.	Dendrocopos leucotos	Ciocănitoare cu spate alb	S.	3
9.	Picoides tridactylus	Ciocănitoare de munte	S.	2
10.	Jynx torquilla	Capîntortură	OV.	3

Ciocanitoarea de stejar*(Dendrocopos medius)*

- **Identificare** : Se recunoaste usor dupa calota rosie (atat la adulti cat si la juvenili). Alte trasaturi importante pentru identificare sunt : culoare rozalie din zona cozii si striurile negre de pe flancurile corpului. Banda neagra (fraul) de pe gat nu se uneste cu ciocul si nici cu pata rosie de pe ceafa (specie fara masca) . Nici una din aceste particularitati nu se potriveste cu celelalte doua specii care au de asemenea pete scapulare albe (Denmaj si Densyr). Poate fi confundata cu ciocanitoare pestrita mare dar talie mai mica si ceafa rosie ne ajuta sa le diferentiem.
- Aceleasi adaptari anatomice uimitoare (limba, conformatia craniana, forma si rigiditatea penelor).
- ♫♫♫ : Strigat nazal usor coborator care seamana cu un guitat usor repetat de 20-30 ori kuek-kuek-kuek-kuit-kuit-kuit ; darabana clasica asemanatoare celorlalte specii.
- **Habitat** : specia traieste in zonele mai joase ale PNMR in muntii de altitudine medie (700 m) frecventand mai ales masivele de foioase cu preferinta speciala pentru padurile de stejar, ulm, frasin si arin. Inutil sa o cautam la mare altitudine in zona padurilor de conifere. Taierea padurilor de foioase si inlocuirea lor cu plantatii de conifere (molid) au redus considerabil facilitatile de cuibarit si efectivele speciei.
- **Comportament** : Aceleasi calitati de 'alpinist' ca si la celelalte specii cataratoare. Se hraneste in partea superioara a trunchiurilor, explorand mai mult coroana arborilor cautand seva si larve. Este singura specie care adopta frecvent si pozitia orizontala. Este o specie sperioasa, discreta, agitata, schimba rapid arborii in timpul hranirii, fara preferinte pentru zone deschise, ceea ce o face dificil de observat. Zborul

ondulatoriu caracteristic speciilor este foarte rar observat la aceasta specie.

- **Nidificatie** : Specia prezentata isi sapa galeriile de cuibarit in trunchiurile putrezite ; diametrul intrarii masoara intre 40-50mm. Arborele poate fi : stejar, arin, mar paduret, nuc, plop, salcie, mesteacan. Ponta anuala unica este constituita din 4-5 oua albe a caror incubatie dureaza 12-14 zile, masculul si femela participand atat la clocirea cat si la hranirea puilor timp de inca 22-23 zile.
- **Regim alimentar** : Se hraneste in general cu insecte in diferite stadii larvare. Spre deosebire de celelalte specii se hraneste mai ales cu insecte culese de pe coaja sau din fisuri superficiale ; destul de rar isi cauta hrana sub coaja sau in lemn. Consuma de asemenea seminte de frasin si ulm, jir si ghinda.
- **Protectie** : pentru ca depinde de padurile batrane caduciforme, distrugerea si fragmentarea acestor masive forestiere sunt principalele amenintari ale speciei.

Nr.	Den. Latina	Denumire romana	Statut	Evaluare
1.	Dryocopus martius	Ciocănitoare neagra	S.	4
2.	Picus viridis	Ciocănitoare verde	S.	5
3.	Picus canus	Ciocănitoare sură	S.	3
4.	Dendrocopos major	Cioc. pestriță mare	S.	6
5.	Dendrocopos syriacus	Ciocănitoare de grădină	S.	4
6.	Dendrocopos medius	Ciocănitoare de stejar	S.	2
7.	Dendrocopos minor	Cioc. pestriță mică	S.	2
8.	Dendrocopos leucotos	Ciocănitoare cu spate alb	S.	3
9.	Picoides tridactylus	Ciocănitoare de munte	S.	2
10.	Jynx torquilla	Capîntortură	OV.	3

Ciocanitoare cu spate alb*(Dendrocopos leucotos)*

- **Identificare** : Specie montana localizata la altitudini cuprinse intre 800-1000 de metri. Masculul are calota rosie (femela neagra), obraji albi – gri, mustata neagra trasa pana in spatele ochilor, care coboara spre gusa, pelerina neagra in parte a superioara si alba in partea inferioara, aripi barate cu alb si negru, burta alb-galbuie, striata de dungulite negre.
- ♫♫♫ : Chemarile sonore ale acestei specii seamana cu cele ale ciocanitorii pestrite mari dar au tonalitate mai joasa ; foarte adesea cantecul este insotit de darabana.
- **Habitat** : Aceasta specie este strict legata de padurile neexplorate, batrane, unde gaseste scorburi, buturugi si copaci uscati ramasi in picioare (ciungi), necesari ciclului ei de viata. Traieste cu precadere in padurile intunecoase situate in apropierea zonelor umede.
- **Comportament** : Ciocanitoarea cu spate alb este cea mai mare dintre speciile de ciocanitori pestrite europene cu o talie similara cu cea a mierlei – este strict sedentara. In zbor alura masiva, compacta, de la distanta pare mai degraba un alunar.
- **Nidificatie** : Ciocanitoarea cu spate alb isi foreaza o cavitate intr-un arbore sanatos, de obicei un fag, in care, nu depune alte materiale. Femela depune aici o ponta unica de 3-5 oua. Incubatia este asigurata de ambii parteneri timp de 2 saptamani.
- **Regim alimentar** : Aceasta specie consuma in speta insecte (coleoptere saprofite si xilofage dar si paianjeni, fructe si seminte, alune, conuri, jir)
- **Protectie** : Specie rara in zona parcului si vulnerabila – efective slabe si fragmentari ale populatiilor.

Ciocanitoarea de gradina*(Dendrocopos syriacus)*

- **Identificare** : Specie venita in tara din zonele sudice ale continentului, sosita in regiunea noastra in perioada anilor 60-70. Penaj foarte asemanator cu al ciocanitorii pestrite mari. La o privire mai atenta se pot observa petele albe mai mici de pe umarul aripii, absenta benzii negre (fraul), care uneste mustata cu ceafa, zona subcaudala colorata in rosu deschis (roz), flancurile corpului usor striate cu galbui, femela nu are rosu pe ceafa.
- ♫♫♫ : Chemare si darabana foarte asemanatoare cu a ciocanitorii pestrite mari, cu o tonalitate mai subtire.
- **Habitat** : Asa cum ii spune si numele traieste in vecinatatea asezarilor umane, in livezi, gradini, parcuri, si in zonele mai joase ale regiunii, (limitele sudice ale PNMR) unde exista zavoaie, palcuri de salcii, arini, perdele de plopi, plantatii, etc.
- **Comportament :** Specie foarte asemanatoare ca obiceiuri, hrana si cubarire cu surata ei mai mare - *D. major*.
- **Nidificatie :** Femela depune 3-5 oua albe, lucioase care sunt eclozate de ambii parteneri timp de 14-15 zile, intr-o cavitate facuta intr-un arbore semi putrezit.
- **Regim alimentar :** Specie oportunista, care se hraneste in functie de anotimp cu insecte, fructe, boabe si seminte salbatice, conuri de rasinoase. In perioada de cuibarire, puii sunt hraniti exclusiv cu insecte.
- **Protectie :** Ca si celelalte specii este amenintata de disparitia habitatelor, prin taierea arborilor scorburosi si a livezilor taranesti traditionale.

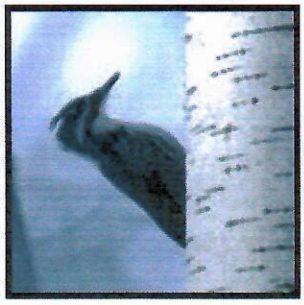
Ciocanitoare de munte*(Picoides tridactylus)*

- **Identificare** : Specie montana cu distributie restransa diferita putin de speciile pestrite (cu exceptie femelei de ciocanitoare pestrita mica este singura specie care nu are rosu in penaj). Masculul se deosebeste de femela prin calota galbena caracteristica. Sprancene, obraji si mustati negre, gat si ceafa de culoare alburie, spatele alb cu picatele negre, aripi negre picurate cu alb, partea ventrala alb murdar cu striuri negre.
- Aceleasi adaptari anatomice privind structura craniului, picioare, penele codale, limba.
- ♫♫♫ : Specia emite chemari sonore aspre-nazale, caraituri asemanatoare cu cele ale gaitei si alunarului. Ambele sexe bat darabana in serii lungi cu tempo lent. Frecventeaza zona montana inalta impadurita cu altitudini peste 1000 de m. Habitatul favorit este constituit din paduri de conifere, caducifore si mixte : bradete, molidisuri, asociatii de rasinoase, asociatii mixte, mestecanisuri.
- **Comportament :** Specia are preferinte deosebite pentru scoarta arborilor si consumarea sevei. In timpul cautarii hranei (in special insecte) pe busteni, masculul prospectea za partea superioara, iar femela partea inferioara a trunchiu rilor – repartitia resurselor. Specia se deplaseaza prin zbor ondulatoriu pe distante scurte.
- **Nidificatie :** Ciocanitoarea de munte isi face cuibul de preferinta intr-un conifer sanatos, unde femela depune o

singura ponta pe an de 3-5 oua. Incubatia este realizata de ambii parteneri timp de 2 saptamani.

- **Regim alimentar**: Specia consuma insecte si larve xilofage, paianjeni, dar preleveaza de asemenea seva arborilor.
- **Protectie**: Specie vulnerabila si in declin in Romania si Europa, padurile cu arbori batrani netaiati care constituie resurse de hrana si cuibarit fiind din ce in ce mai rare.

Nr.	Den. Latina	Denumire romana	Statut	Evaluare
1.	Dryocopus martius	Ciocănitoare neagra	S.	4
2.	Picus viridis	Ciocănitoare verde	S.	5
3.	Picus canus	Ciocănitoare sură	S.	3
4.	Dendrocopos major	Cioc. pestriță mare	S.	6
5.	Dendrocopos syriacus	Ciocănitoare de grădină	S.	4
6.	Dendrocopos medius	Ciocănitoare de stejar	S.	2
7.	Dendrocopos minor	Cioc. pestriță mică	S.	2
8.	Dendrocopos leucotos	Ciocănitoare cu spate alb	S.	3
9.	Picoides tridactylus	Ciocănitoare de munte	S.	2
10.	Jynx torquilla	Capîntortură	OV.	3

Ciocanitoarea neagra*(Dryocopus martius)*

- **Identificare** : Cea mai mare dintre speciile europene. Usor de recunoscut dupa penajul negru si ceafa de culoare rosu aprins care se intinde de la frunte pana dupa ceafa la mascul (la femela bereta este mai mica).
- Aceleasi adaptari uimitoare ca si la celelalte specii.
- ♫♫♫ : Cantec melodios compus dintr-o fraza ascendenta care dureaza 3-6 secunde si care se accelereaza la final kuik-kuik-kuik-uik-uik...kik-kik-kik. Cea mai lunga darabana a speciilor prezentate : de la 1,5 la 3,5 secunde cu o cadenta de 20 lovituri pe secunda.

- **Habitat** : frecventeaza regiunile impadurite necesare hranirii si modului de cuibarire. Se intalneste in toate padurile din zona PNMR – masive de conifere, foioase, mixte in care exista spatii mari intre arbori, acomodandu-se la toate esentele (fag, brad, pin, frasin, etc.) si altitudinile. A fost observata de la 400 m pana la limita zonei impadurite.

- **Comportament** : Specie sedentara cu comportamente diurne foarte interesante : indata dupa iesirea din cuib juvenilii se instaleaza la mai multe mii de kilometri de locul natal. Specia emite strigate puternice, care ca si darabana pot fi audibile de la distante mai mari de 1 km. Cuiburile vechi abandonate, sunt ocupate de specii de pitigoi (*Parus* sp.), ticlean (*Sitta* sp.) sau minunita (*Aegolius funereus*) dar si de rozatoare, jderi (*Martes martes*), viespi si albine salbatice. Ciocanitoarea neagra este un super catarator, tot timpul in miscare, fara odihna de la un copac la altul, emitand in zbor

strigate bizare : tru-tru-tru. Zbor in linie dreapta spre deosebire de celelalte specii.

- **Nidificatie :** Solitare in restul anului, ciocanitorile negre incep ritualurile nuptiale inca din ianuarie. Ele se atrag reciproc prin chemari blande, dar si prin serii rapide de lovituri cu ciocul in crengi uscate, producand un fel de rapait foarte sonor (darabana sau toaca), care poate fi auzit la 2-4 km ! Cuplul paradeaza in concert balansand corpul si descriind la unison cercuri, cu ciocul in aer. La sfarsitul paradei, masculul isi conduce femela la situl care-l aleg pentru cuibarit. Cuibul este forat de obicei intr-un arbore sanatos-un orificiu oval, intre 4 si 15 m !!! la adapost de pradatorii terestrii. Masculul este monogam. Ponta de 3-5 oua este depusa in luna aprilie, incubatia durand 12-14 zile. Zborul din cuib este precoce si se poate intampla dupa inca maximum doua saptamani. Este singura specie la care diferentierea sexuala este deja vizibila la juvenili.
- **Regim alimentar** : Negroaica este o specie insectivora si vegetariana in acelasi timp. Se hraneste in principal cu furnici si insecte xilofage, prelevate din lemn sau de sub scoarta cu ajutorul ciocului in forma de dalta si-a limbii lungi si lipicioase. In zonele mai calde, regimul ei este alcatuit 99% din furnici. In regiunea noastra meniul ei cuprinde larve de coleoptere, omizi, miriapozi, paianjeni. Locurile privilegiate de hrana sunt arborii batrani cu scorburi, lemnul si buturugile putrezite pe pat de frunze moarte, copacii atacati de insecte. Iarna, aceasta specie mirmecofaga devasteaza musuroaiele uriase (domuri) de furnici rosii (*Formica rufa*), sau cuiburile de albine salbatice. Fiind o specie opurtunista mananca si fructe, seminte, ouale si puii unor pasarele : specii de pitigoi, ausel, cinteza.

- **Protectie / pericole :** Specia este amenintata mai ales de disparitia habitatelor, diminuarea si regresia marilor masive forestiere si taierea arborilor seculari.Vanatoarea ilegala este de asemenea o problema importanta.

Nr.	Den. Latina	Denumire romana	Statut	Evaluare
1.	Dryocopus martius	Ciocănitoare neagra	S.	4
2.	Picus viridis	Ciocănitoare verde	S.	5
3.	Picus canus	Ciocănitoare sură	S.	3
4.	Dendrocopos major	Cioc. pestriță mare	S.	6
5.	Dendrocopos syriacus	Ciocănitoare de grădină	S.	4
6.	Dendrocopos medius	Ciocănitoare de stejar	S.	2
7.	Dendrocopos minor	Cioc. pestriță mică	S.	2
8.	Dendrocopos leucotos	Ciocănitoare cu spate alb	S.	3
9.	Picoides tridactylus	Ciocănitoare de munte	S.	2
10.	Jynx torquilla	Capîntortură	OV.	3

Nr.	Den. Latina	Denumire romana	Statut	Evaluare
1.	Dryocopus martius	Ciocănitoare neagra	S.	4
2.	Picus viridis	Ciocănitoare verde	S.	5
3.	Picus canus	Ciocănitoare sură	S.	3
4.	Dendrocopos major	Cioc. pestriță mare	S.	6
5.	Dendrocopos syriacus	Ciocănitoare de grădină	S.	4
6.	Dendrocopos medius	Ciocănitoare de stejar	S.	2
7.	Dendrocopos minor	Cioc. pestriță mică	S.	2
8.	Dendrocopos leucotos	Ciocănitoare cu spate alb	S.	3
9.	Picoides tridactylus	Ciocănitoare de munte	S.	2
10.	Jynx torquilla	Capîntortură	OV.	3

Ciocanitoarea verde*(Picus viridis)*

- **Identificare** : Ciocanitoarea verde are talia unei gaite si penajul verde si galben. Penele de pe cap formeaza o scufie de culoare rosu-inchis. La mascul, de fiecare parte a ciocului, o banda rosie incadrata de negru, deseneaza o mustata. La femela mustata este neagra. Exemplarele tinere seamana cu parintii dar penajul este la inceput presarat cu picatele si dungi albe si gri. Limba ciocanitorii este subtire, lipicioasa si prevazuta cu numeroase corpuscule tactile prevazute la varf cu mici carlige lipicioase. Ea poate fi mult proiectata inafara. Tarsul este scurt iar degetele sunt inarmate cu gheare mari si recurbate(2 ininte si 2 inapoi) care le permit sa se catere cu usurinta in arbori, folosind ca punct de sprijin penele foarte solide din coada.
- ♫♫♫ : Un fluierat usor metalic, intretaiat cu silabe tot mai scurte si rarite spre final. Chemarea femelei este mai scurta.
- **Habitat** : Specia traieste in parcuri si gradini mari, livezi, palcuri de copaci, liziere si paduri luminoase marginite de pajisti care ii sunt indispensabile in cautarea insectelor si mai ales a furnicilor din musuroaie.
- **Comportament** : O chemare sonora ne atrage atentia : o ciocanitoare verde se indeparteaza in zbor ondulat caracteristic multor specii. Specie galagioasa care totusi nu bate darabana si o pasare care exceleaza in arta cataratului. Acesti adevarati alpinisti urca fara probleme pe trunchiuri, ajutandu-se de ghearele recurbate si penele rigide din coada.
- **Nidificatie** : Inca de la inceputul lunii ianuarie se pot vedea perechile explorand arborii si incepand sa perforeze mai multe galerii in lemnul putred – astfel ele construiesc cuiburi

si pentru alte specii cavernicole : pitigoi, cucuvele. Spre sfarsitul lui aprilie perechea sapa o cavitate adanca de 50 cm intr-un trunchi putred. Femela depunde 5-6 oua albe de 31-22 mm. pe care le cloceste alternativ cu masculul timp de 15-17 zile. Puii se nasc golasi si orbi ; cei 2 parinti ii hranesc in principal cu furnici si larve. Puii mai raman inca in cuib 18-21 de zile folosind cuibul ca refugiu si adapost de pradatori.

Nr.	Den. Latina	Denumire romana	Statut	Evaluare
1.	Dryocopus martius	Ciocănitoare neagra	S.	4
2.	Picus viridis	Ciocănitoare verde	S.	5
3.	Picus canus	Ciocănitoare sură	S.	3
4.	Dendrocopos major	Cioc. pestriță mare	S.	6
5.	Dendrocopos syriacus	Ciocănitoare de grădină	S.	4
6.	Dendrocopos medius	Ciocănitoare de stejar	S.	2
7.	Dendrocopos minor	Cioc. pestriță mică	S.	2
8.	Dendrocopos leucotos	Ciocănitoare cu spate alb	S.	3
9.	Picoides tridactylus	Ciocănitoare de munte	S.	2
10.	Jynx torquilla	Capîntortură	OV.	3

Ciocanitoarea sura*(Picus canus)*

- **Identificare** : Ciocanitoarea sura este de marime mijlocie, cap si gat de culoare gri si o mustata subtirica neagra. Penajul este de culoarea verde pal, iar tartita galbuie. O pata triunghiulara mica de culoare neagra este desenata chiar inaintea ochiului. Masculul se deosebeste de femela prin 'cozorocul' rosu de pe crestet. Juvenilii au culoare mai stearsa cu flancurile corpului dungate cu alb.
- ♫♫♫ : cantecul aceste specii seamana cu cel al ciocanitorii verzi – fluierat intrerupt, coborator cu spatii tot mai largi intre serii : kiuk-kiuk-kiuc-ki-ki-ki... In timpul primaverii bate si darabana.
- **Habitat** : Specia frecventeaza padurile mixte si masivele de foioase. Indrageste mai ales fagetele in care gaseste lemn putred, arbori morti dar si arinisurile, raristile cu arbori cazuti. Prezenta unor zone deschise : Poieni, dumbravi, pajisti, zone cultivate, este importanta pentru alimentatia speciei.
- **Comportament** : Specie care exceleaza in arta cataratului ; ca si surata ei cea verde face salturi pe scoarta ajutandu-se de ghearele puternice ca niste ancore si de coada care o foloseste drept sprijin. Specie discreta, reperabila mai mult prin cantec in timpul primaverii ; bate darabana mai puternic si cu o frecventa mai mare decat Picus viridis. Fiecare serie de lovituri nu depaseste 2 secunde. Zbor scurt si ondulat cu batai rapide de aripi.
- **Nidificatie** : Specie monogama care are un teritoriu virtual mult largit inafara perioadei de reproducere. Cuibul este sapat in esenta putreda de fag ; cauta rareori alte esente de foioase. Inaltimea medie a cuibului este de 5 m. Diametrul intrarii 5-6 cm. Adancime 9-13 cm. Femela depune aici 7-9 oua din

care doar 5 ajung in etapa de zbor. Specia cuibareste doar o data pe an si in principiu nu exista ponte de substitutie decat in cazul foarte rar al distrugerii cuiburilor. Clocitul dureaza intre 14 si 17 zile si este asigurat de ambii adulti. Puii mai raman la cuib minimum 24 de zile si in maximum 3 saptamani devin independenti.

- **Regim alimentar** : limba mai scurta si alte diferente morfolo gice fac ca ciocanitoarea sura sa fie mai putin'mirmecofaga' regimul dietetic al acesteia fiind mult mai diversificat decat al ciocanitorii verzi. Se hraneste in principal pe pamant pe lemnul putrezit, buturugi, scorburi si la baza copacilor batrani. Captureaza insecte, din care in foarte mare proportie sunt furnici din toate speciile existente, dar si boabe, seminte si fructe salbatice.
- **Protectie** : o specie in regresie accentuata din cauza disparitiei livezilor si padurilor cu arbori batrani si, deci, a diminuarii resurselor de hrana.

Nr.	Den. Latina	Denumire romana	Statut	Evaluare
1.	Dryocopus martius	Ciocănitoare neagra	S.	4
2.	Picus viridis	Ciocănitoare verde	S.	5
3.	Picus canus	Ciocănitoare sură	S.	3
4.	Dendrocopos major	Cioc. pestriță mare	S.	6
5.	Dendrocopos syriacus	Ciocănitoare de grădină	S.	4
6.	Dendrocopos medius	Ciocănitoare de stejar	S.	2
7.	Dendrocopos minor	Cioc. pestriță mică	S.	2
8.	Dendrocopos leucotos	Ciocănitoare cu spate alb	S.	3
9.	Picoides tridactylus	Ciocănitoare de munte	S.	2
10.	Jynx torquilla	Capîntortură	OV.	3

Capîntortura (*Jynx torquilla*)

- **Identificare** - Capintortura sau vartecapul isi datoreaza numele curiosului obicei de-a-si rasuci capul in toate directiile, mai ales atunci cand este in stare de alarma.Desi nu pare - din pricina marimii si penajului - face parte din familia ciocanitorilor.Mai mica decat un sturz, dar cu o tinuta mai verticala, penajul ei, gri - maroniu este stropit cu picatele si trei dungi negricioase.
- ♫♫♫ : **Cantecul** este plangaret, nazal, un ki-ki-ki, kin-kin-kin subtire, amintind putin de strigatul vinderelului.
- **Habitat** : Livezi, parcuri, gradini, lunci cu zavoaie de salcii si arin, raristi si liziere de paduri.
- **Comportament** : Vartecapul este sperios si foarte dificil de observat, se deplaseaza din ramura in ramura, agatandu-se de acestea in pozitie verticala, asemeni ciocanitorilor.Speriat sau in alarma isi misca la stanga si la dreapta capul, penele de pe cap se zbarlesc formand o creasta mica, iar coada se desface in evantai.Este singura specie migratoare din neamul ciocanitorilor, sosind la noi pe la jumatatea lunii aprilie si plecand pe la jumatatea lui august.
- **Nidificatie** : aceasta specie cuibareste in cavitati naturale, foarte des in cele parasite de ciocanitori .
- **Regim alimentar** : Se hraneste foarte des pe sol,ciugulind in salturi cu coada ridicata.Regimul se compune exclusiv din insecte si in mod special furnici.
- **Protectie** : Specie periclitata prin restrangerea habitatelor naturale : livezi din zonele rurale, cranguri si zavoaie din lungul apelor curgatoare.

Capîntortura (*Jynx torquilla*)

- **Identificare** - Capintortura sau vartecapul isi datoreaza numele curiosului obicei de-a-si rasuci capul in toate directiile, mai ales atunci cand este in stare de alarma.Desi nu pare - din pricina marimii si penajului - face parte din familia ciocanitorilor.Mai mica decat un sturz, dar cu o tinuta mai verticala, penajul ei, gri - maroniu este stropit cu picatele si trei dungi negricioase.
- ♫♫♫ : **Cantecul** este plangaret, nazal, un ki-ki-ki, kin-kin-kin subtire, amintind putin de strigatul vinderelului.
- **Habitat** : Livezi, parcuri, gradini, lunci cu zavoaie de salcii si arin, raristi si liziere de paduri.
- **Comportament** : Vartecapul este sperios si foarte dificil de observat, se deplaseaza din ramura in ramura, agatandu-se de acestea in pozitie verticala, asemeni ciocanitorilor.Speriat sau in alarma isi misca la stanga si la dreapta capul, penele de pe cap se zbarlesc formand o creasta mica, iar coada se desface in evantai.Este singura specie migratoare din neamul ciocanitorilor, sosind la noi pe la jumatatea lunii aprilie si plecand pe la jumatatea lui august.
- **Nidificatie** : aceasta specie cuibareste in cavitati naturale, foarte des in cele parasite de ciocanitori .
- **Regim alimentar** : Se hraneste foarte des pe sol,ciugulind in salturi cu coada ridicata.Regimul se compune exclusiv din insecte si in mod special furnici.
- **Protectie** : Specie periclitata prin restrangerea habitatelor naturale : livezi din zonele rurale, cranguri si zavoaie din lungul apelor curgatoare.

Fisa ciocanitorilor

- Data observatiei_____
- Localitate_____
- Locul propriu/zis(localizarea precisa a copacului) _____
- Numele observatorului _____
- Arbore (specia)_____
- Arborele este :mort ____/uscat____/verde_____
- Numar de galerii /forma si dimensiunile lor ; Nr_____Forma_____Dim/Dm_____
- Numele « proprietarului » :

-ciocanitoare pestrita mare (Dendrocopos major)___
-ciocanitoare pestrita mica (Dendrocopos minor)___
-ciocanitoare de stejar (Dendrocopos medius)___
-ciocanitoare de gradini (Dendrocopos syriacus)___
-ciocanitoare cu spate alb(Dendrocopos leucotos)___
-ciocanitoare de munte (Picoides tridactylus)___
-ciocanitoare neagra (Dryocopus martius)___
-ciocanitoare (ghionoaie) verde (Picus viridis)___
-ciocanitoare (ghionoaie) sura (Picus canus)___
-capintortura (vartecap) (Jynx torquilla)___

- N.B.Atentie !Primii 9 membrii ai familiei pot fi intalniti pe tot parcursul anului(specii sedentare),iar ultimul doar in timpul verii (specie migratoare, cuibaritoare)
- Alte urme – resturi la 'nicovala' , galerii in musuroaie de furnici, pene, _____.
- ♫♫♫ : Cantec : darabana_____.

LE CLUB ORNITHO-ROUMAIN

LES TARINS

Ghid ornitologic editat de Clubul Darwin Scatiii (Siskins) – Anies in colaborare cu administratia PNMR.

Conceptie grafica si text: Inv. Hoza Ilie

Tehnoredactare : elev Hoza Aurelian